

Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgiveres kommentar til :

”Rapport omkring mulighederne for at styrke uvildig rådgivning”

Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere udgøres af:

- Cand. Polit. Kim Valentin på vegne af Finanshuset i Fredensborg
- Søren Ejlertsen på vegne af Realråd
- Cand. Jur. Per Knudsen på vegne af Per Knudsen Consult
- Statsautoriseret ejd.mgl. Poul Stubkjær på vegne af Stubkjær og Nielsen
- Cand. Merc. IB. Ulrik Kjeldsen på vegne af Råd om Penge

Spørgsmål eller kommentarer til denne rapport kan rettes til:

- Cand. Merc. IB. Ulrik Kjeldsen, Råd om Penge:
 - E-mail: ulrik.kjeldsen@raadompenge.dk
 - Mobil: +45 26705380
- Statsautoriseret ejd.mgl. Poul Stubkjær, Stubkjær og Nielsen:
 - E-mail: poul@stubkjaer-nielsen.dk
 - Mobil: +45 50506060

Indholdsfortegnelse

1.0 Indledning og resume	3
1.1. Indledning.....	3
1.2. Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere	6
1.3. Introduktion.....	6
1.4. Resume.....	8
2.0. Certificering og forsikringskrav	9
2.1. Egnetheds-/hæderlighedskravet	9
2.2. Forsikringskravet.....	9
3.0. Definition og beskyttelse af uafhængigheds begrebet.....	12
4.0. Opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning.....	13
4.1. Den nuværende situation og pris for rådgivningen.....	14
4.2. Kommentarer til Rapportens konklusioner vedrørende opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning.....	15
4.2.1. Fare for fravalg af rådgivning.....	15
4.2.3. Tab af "stordriftsfordele" leder til lavere forbrugerbeskyttelse	16
4.3. Hvordan en opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning vil lede til øget konkurrence, lavere priser og forøget forbrugerbeskyttelse	16
4.3.1. Forbedring af rådgivningen	16
4.3.2. Manglende konkurrence og større kompleksitet i udbuddet af finansielle produkter sænker forbrugerbeskyttelsen, og styrker behovet for uafhængig rådgivning	17
5.0. Lige og fair konkurrence vilkår	18
6.0. Konklusion.....	18
Bilag 1. Omkostninger ved låneoptagelse.....	19
Bilag 2. Dokumentation for pengeinstitutternes overdragelse af rådgivningsansvaret til uafhængige økonomiske rådgivere i forbindelse med rådgivning omkring boligfinansiering.....	20

1.0 Indledning og resume

1.1. Indledning

Det Radikale Venstre stillede den 4. marts 2010 et forslag til folketingsbeslutning om uvildig rådgivning i finansielle sager (B144). Ifølge forslaget skulle bankernes pålægges at opdele deres gebyrer for henholdsvis långivning og rådgivning. Dette skulle gøre det muligt for forbrugerne at fravælge rådgivning i banken til fordel for andre rådgivere i finansielle sager. Forslaget havde til formål at fremme konkurrencen mellem banker og uafhængige rådgivere. I forlængelse af dette anerkendte Erhvervsudvalget behovet for at sikre forbrugerne bedre ved rådgivning vedrørende låntagning og eventuel investering i relation hertil.

Erhvervsudvalget opfordrede derfor den daværende regering til at undersøge muligheden for, at man kunne sikre forbrugeren bedre rådgivning, herunder muligheden for at skabe øget konkurrence på området for rådgivning, således at forbrugerne kan få adgang til en anden og mere uafhængig rådgivning end rådgivning i banken. I forbindelse med dette ønskede Erhvervsudvalget, at det skulle undersøges, hvordan forbrugerne kan sikres bedre adgang til at klage over rådgivningen fra andre rådgivere end banker og pengeinstitutter. Endelig ønskede Erhvervsudvalget, at det skulle undersøges, i hvilket omfang forbrugerne kan få rådgivning uden for banken uden at skulle betale to gange for den samme ydelse.

Det politiske ønske om at undersøge ovenstående har resulteret i rapporten "Rapport om muligheden for at styrke uvildige rådgivning" (herefter benævnt "Rapporten"), fra Erhvervs- og vækstministeriet. Rapporten ligger til grund for det lovgivningsforslag på området, som forventes fremlagt i starten af 2013.

Vi er som uafhængige¹ økonomiske rådgivere rigtig glade for det politiske initiativ i denne sag og anerkender, at en større grad af regulering og kontrol med den uafhængige rådgivning er til gavn ikke bare for forbrugeren men også for at sikre, at branchen kan udgøre et reelt alternativ til de eksisterende udbydere af rådgivning.

Ønsker man reelt at højne forbrugerbeskyttelsen og sikre et reelt alternativ til rådgivningen der ydes i pengeinstitutterne (Banker og realkreditinstitutter under et), kommer man dog ikke uden om at sikre en opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning og i forlængelse af dette at sikre de uafhængige rådgiver samme mulighed for at rådgive kunden. Desværre kan vi konstatere, at rapporten ikke er nået frem til samme konklusion på dette sidste springende punkt i forhold til at sikre en fair og lige konkurrence til gavn for forbrugerne.

Dette punkt er essentielt, og det eneste punkt behandlet i rapporten, der reelt vil kunne åbne op for konkurrencen på markedet for rådgivningen. De andre behandlede problemstillinger og forslag er vigtige og vil sikre, at den uafhængige rådgivning udvikler sig i tråd med forbrugernes interesser. Men eftersom den uafhængige rådgivning kun udgør en brøkdel af markedet for finansiell rådgivning, vil den reelle effekt være begrænset på kort sigt. Det, der reelt vil kunne gøre en forskel i forhold til en styrkelse af forbrugerbeskyttelsen og en sikring af forretningsgrundlaget for de uafhængige rådgivere, er, hvis man gør det muligt for kunden at

¹ Vi vil her, benytte udtrykke uafhængig økonomisk rådgiver i stedet for uvildig økonomisk rådgiver, hvilket vi argumenterer for under Pkt. 3.0.

se, hvad de betaler for rådgivningen i pengeinstituttet, og samtidig giver dem mulighed for at søge deres rådgivning hos en uafhængig rådgiver. Opsplitter man ikke gebyrerne, er dette ikke reelt muligt, og man vil fastholde pengeinstitutternes de facto rådgivningsmonopol.

Vi ser bankerne som en essentiel og vigtig del af et velfungerende samfund, når det kommer til kreditgivning og traditionel bankdrift, men vi mener ikke, at rådgivning kun bør være en opgave for pengeinstitutterne. I en situation med voldsomt stigende kompleksitet på finansielle produkter og samtidigt stigende og/eller uigennemsigtige priser på disse produkter, er der mere end nogensinde før brug for, at forbrugerne får mulighed og adgang til reel rådgivning.

Vi vurderer at den nuværende rådgivning, der foregår i pengeinstitutterne, mere har karakteristisk af produktsalg/information end reel rådgivning. Reel rådgivningen kan kun ske gennem et samlet overblik over de for kunden tilgængelige produkter i markedet og anbefalinger af de produkter, som tjener kundens interesser bedst. Derudover skærer bankerne og realkreditselskaberne voldsomt i medarbejdertallet i disse år og forsøger så vidt muligt at "undgå" den tidskrævende kundekontakt, som bl.a. rådgivning hører ind under. Det vil derfor være et naturligt skridt at sikre en opdeling af rådgivning hhv. långivning til glæde for forbrugerne.

I forlængelse af dette kan det konstateres, at der også fra konkurrencestyrelsens og forbrugerrådets side er et erkendt behov for større gennemsigtighed og øget konkurrence i banksektoren og den finansielle industri generelt:

Kontorchef i Konkurrencestyrelsen, Martin Windelin:

*"Vi kan konstatere, at der er væsentlige problemer med konkurrencen i banksektoren. Banksektoren er et af de sorte får i erhvervslivet. Men vi kan kun gribe ind, hvis der sker noget decideret kriminelt"*²

Ser man også på en politiske beslutning i nyere tid, som i højeste grad relaterer til spørgsmålet om en evt. opsplitning af rådgivning hhv. låntagning, nemlig "Lov om forsikringsformidling", var der et politisk erkendt behov for at sikre, at kunderne klart og tydeligt ved, hvad de betaler for den enkelte ydelse og en klar tilkendegivelse af at uafhængig rådgivning, var den bedste både at sikre forbrugerens interesser, som nedenstående citater i forbindelse med 1. behandlingen af forslaget i folketinget afspejler:

Frode Sørensen (S)

"Åbenhed og gennemskuelse skal være naturligt for en forsikringsmægler på samme måde, som det skal være det for andre aktører i den finansielle sektor. Kunderne skal klart og tydeligt vide, hvad de betaler for den enkelte ydelse. Ingen, heller ikke forsikringsmæglerbranchen, kan være tjent med, at der skulle være den mindste mistanke om urent trav, at man ikke får præcis den vare, som en grundig analyse har vist, at der er behov for. Forsikringsmægleren er og skal være kundens mand, lidt i modsætning til assurandøren, som er ansat i selskabet, og derfor er selskabets mand, der også sælger selskabets produkter."

² Martin Windelin, Kontorchef i Konkurrencestyrelsen på www.politiken.dk, d. 10/3-2009. <http://politiken.dk/tjek/penge/ECE666110/konkurrencen-fungerer-ikke-i-banksektoren/>

Poul Henrik Hedebo (SF)

At få gennemsigtighed er et godt mål, og at fjerne provisionen fra forsikringsmæglerne, så der bliver reel uvildighed, er en god ting. At der også kommer en skriftlig aftale om etableringsomkostninger, er også på plussiden. Den fare, der kunne være, opstår, når man begynder at se på, hvem, der har hvilke interesser. Der er nogle meget store spillere på markedet, som har interesse i, at alle køber deres forsikringer, og det er blevet reguleret lidt uhensigtsmæssigt ved at tilbyde nogle højere provisioner, som fik mæglerne til at tilgodese dem. Men det stopper nu. Hvis man ser på selskabernes interesser, får de i virkeligheden nu meget større interesse i at gå uden om mæglerne og prioritere deres egne folk, som i praksis kan gøre det samme som mæglerne, bortset fra at give et overblik over markedet. Men manglende overblik over markedet er ikke til gavn for forbrugerne, og det er bestemt heller ikke til gavn for konkurrencen, og konkurrence- og forbrugerinteresser følges jo ad, så vidt jeg kan se.

Jens Hald (V)

Det er vel netop derfor, at vi, hvis vi skal have såkaldt uafhængige forsikringsmæglere, i hvert fald skal starte med at sikre, at de er uafhængige og ikke får en provisionsløn fra et forsikrings-selskab. Derfor synes jeg, at det her lovforslag er et godt skridt på vejen. Om vi så skal kigge på, hvorvidt de, der repræsenterer en bankkoncern, som også har et forsikringsprodukt, er uafhængige, synes jeg er en anden problemstilling, som jeg slet ikke afviser kunne tages op. Det er en relevant diskussion

Collete Brix (DF)

Hvis pensions- og forsikringsselskaberne også tvinges til at oplyse om den betaling, forsikrings-selskabet selv modtager for administration, salg og rådgivning af pensionsordning, vil der komme fair og lige konkurrence mellem de to alternativer, som den enkelte kunde kan vælge imellem til at varetage rådgivningen og serviceringen af pensionsordningen. En sådan oplysningspligt også for forsikringsselskaberne vil give fuld gennemsigtighed på markedet og dermed effektiv konkurrence.

Bendt Bendtsen (K)

Jeg vil sige, at lovforslaget tager hånd om en hel særlig problemstilling på området, nemlig at forsikringsmægleren er kundens mand, og at der derfor ikke må være tvivl om uvildigheden. Jeg er klar til at nedsætte et udvalg, der skal se på forsikringsbranchen som helhed, men jeg mener, at der her er en helt klar fokusering på, at der ikke må kunne sættes spørgsmålstejn ved, at forsikringsmægleren skal være kundens mand. Hvis man som forsikringsmægler leverer en vare, hvem skal betale?

En synliggørelse, og i forlængelse af dette en opsplitning af prisen på rådgivning hhv. låntagning, har altså været politisk ønskeligt, når det kom til rådgivere omkring forsikringskøb. For så vidt er det vores vurdering, at man i Erhvervsudvalgets beretning af d. 2. juni 2010, har udtrykt ønske om, at man undersøger, om lignende tiltag kan tages på markedet for økonomisk rådgivning. Vi finder det derfor tankevækkende, at man i "Rapport om muligheden for at styrke den uvildige rådgivning" er nået til den modsatrettede konklusion i forhold til dette essentielle punkt baseret på et, så vidt vi kan vurdere, tyndt og uoplyst grundlag. Vi håber derfor, at man fra politisk side vil forfølge et krav om en øget forbrugerbeskyttelse i relation til dette.

Dette partsindlæg skal ses som et forsøg på at nuancere de argumenter, der har været fremført i "Rapport om muligheden for at styrke den uvildige rådgivning", samt udvide det grundlag som man bygger en fremtidig lov på, med den viden og de erfaringer vi, som uafhængige økonomiske rådgivere, har.

Rapporten fremfører, at der har været afholdt møder med "*Relevante organisationer, som har forskellig tilknytning til rådgivning om finansielle ydelser. Formålet med disse møder har været at høre organisationernes synspunkter. Disse synspunkter er ikke gengivet i rapporten*"³. Det er muligt, at synspunkterne fremført af pengeinstitutternes brancheorganisationer (Finansrådet og Realkreditrådet) ikke er direkte fremført i Rapporten, men det er ikke desto mindre deres input, som er medtaget som bilag, og som flere af Rapportens hovedkonklusioner ensidigt baserer sig på. Helt objektivt kan man undre sig over, at man i spørgsmålet om, hvordan man styrker den uafhængige rådgivning, har lænet sig op af input fra de brancheorganisationer, hvis medlemmer vil møde en øget konkurrence, såfremt den uafhængige økonomiske rådgivning styrkes.

Vi har som uafhængige økonomiske rådgivere været repræsenteret i den bagvedliggende arbejdsgruppe. Desværre har vi kunnet konstatere, at man ikke har lyttet til vores input omkring, hvordan man styrker branchen samt udeladt væsentlige argumenter, der kunne lede til modsatrettede konklusioner i forhold til Rapportens. Ønsker man at højne forbrugerbeskyttelsen og reelt styrke den uafhængige rådgivning som branche, mener vi derfor, at man skal revurdere det grundlag, som man baserer en fremtidig lovgivning på. Dette indlæg er derfor et forsøg på at liste de argumenter, som vi mener, vil kunne bidrage til at bedre beslutningsgrundlag og bidrage med konkrete forslag til, hvordan en fremtidig lovgivning kan fremme forbrugerbeskyttelsen.

1.2. Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere

Denne rapport er i overensstemmelse med følgende uafhængige rådgiveres holdninger, som samtidigt udgør sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere:

- Cand. Polit Kim Valentin på vegne af Finanshuset i Fredensborg
- Søren Ejlertsen på vegne af Realråd
- Cand. Jur. Per Knudsen på vegne af Per Knudsen Consult
- Statsautoriseret ejd. mgl. Poul Stubkjær på vegne af Stubkjær og Nielsen
- Cand. Merc. IB. Ulrik Kjeldsen på vegne af Råd om Penge

Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere er ikke et formaliseret samarbejde, ligesom der ikke findes en brancheorganisation for disse endnu. Desuagtet har man i sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere ønsket at give en samlet kommentar til Rapportens konklusioner.

1.3. Introduktion

Overordnet set ser vi en ny lovgivning som en chance for at styrke den uafhængige rådgivning igennem certificeringskrav og lovgivning på området. Her er vi helt på linje med konklusionerne i "Rapport omkring mulighederne for at styrke den uvildige rådgivning".

³ Erhvervs- og vækstministeriet: "Rapport om mulighederne for at styrke uvildig rådgivning", august 2012

I forlængelse af dette mener vi, at en naturlig konsekvens af øgede krav vil være, at man fra politisk side åbner op for konkurrence på rådgivningen ved at adskille gebyrer for rådgivning hhv. låntagning. En synliggørelse af prisen på rådgivning i pengeinstituttet, samt en åbning for at forbrugeren kan modtage rådgivning hos en uafhængig rådgiver, vil højne forbrugerbeskyttelsen betydeligt.

På dette sidste punkt er vi derfor uenige i den fremlagte rapportes konklusion, som konkluderer det stik modsatte på et, så vidt vi kan vurdere, uoplyst grundlag. Rapportens konklusion er, efter vores vurdering, fremkommet ved, at man i væsentlig grad har lænet sig op af pengeinstitutternes input i spørgsmålet, om hvordan man skal styrke den uafhængige rådgivning og i praksis bryde pengeinstitutternes rådgivningsmonopol.

Åbner man ikke op for øget konkurrence på området, mener vi, at man forpasser en stor mulighed for at styrke forbrugernes stilling. Såfremt man ikke muliggør en sådan konkurrence, vil der sandsynligvis ikke ske en styrkelse men nok nærmere en begrænsning i udviklingen af denne branche. Dette i sig selv vil sænke forbrugerbeskyttelsen. Derudover vil en evt. forsat manglende gennemsigtighed i forhold til pris for rådgivning samt den begrænsede konkurrence på rådgivning og bidragssatser ikke styrke konkurrencen til skade for forbrugerne.

På baggrund af en historisk finansiell krise og et stigende politisk erkendelse af behovet for øget åbenhed omkring fx omkostningerne på pensionsopsparinger, vil et krav om øget gennemsigtighed og øgede konkurrencemuligheder på rådgivningsmarkedet for boligfinansiering og andre finansielle produkter, være et naturligt skridt i ønsket om at øge forbrugerbeskyttelsen også på dette marked.

En åbning for, at de uafhængige rådgivere, under opsyn fra fx finanstillsynet, kan tilbyde rådgivning omkring eksempelvis boligfinansiering, vil ikke revolutionere rådgivningsmarkedet fra dag et men langsomt kunne trække markedet i retning af større gennemsigtighed, større priskonkurrence, og et øget service/kvalitetsniveau hos udbyderne af rådgivningen. Alle faktorer som vil være til gavn for forbrugerne.

Vi finder det afgørende for lovforslagets succes, at man ikke får "barnet vinklet ind i navlestrengen" og passivt forholder sig den traditionelle finansielle branches aktive "fødselshjælp", som kan bestå i ønsker om, at adgangsbarriererne for konkurrerende rådgivere bliver højere end, hvad der gælder for deres egne ansatte, eller at de uafhængige rådgivere pålægges urimeligt høje omkostninger (eks. forsikringskrav uden sammenhæng til forretningsstørrelse), som vil hindre at rådgivere kan etablere sig.

De finansielle virksomheder udvikler et stadigt stigende udbud af egne finansielle produkter og ofte med tiltagende kompleksitet, som gør at forbrugerne, i endnu højere grad end tidligere, er afhængige af finansiell rådgivning.

Vi støtter derfor forslaget intentioner om at sikre forbrugerne adgang til mere uafhængig finansiell rådgivning og er enige i, at regulering fra myndighederne i form af en tilladelsesordning har betydning for tilliden hos forbrugerne og udviklingen af en bæredygtig finansiell rådgivningsbranche.

Vi vil i de følgende i fire hovedpunkter give vores kommentarer til rapporten samt forsøge at komme med input i forhold til den fremtidig lovgivnings formulering, som vi ikke mener, er medtaget i rapporten.

1.4. Resume

Sammenfattende er vores holdning til området og en kommende lovgivningen som følger:

1. Certificering og forsikringskrav

- a. Certificering:
 - i. Her er vi helt på linje med Rapportens konklusioner og bakker op om et forslag, der sidestiller de krav, der stilles til uafhængige rådgivere med krav, der stilles til bankrådgivere der rådgiver på samme område.
- b. Forsikring:
 - i. Vi bakker op om et forsikringskrav og ønsker, at man henter inspiration og forbedrer på den model og de dækningskrav, som i dag stilles til revisorer og ejendomsmæglere.

2. Definition og beskyttelse af uafhængigheds begrebet

- a. Klar definition
 - i. Vi ønsker en meget klart definition af uafhængighedsbegrebet og opfordrer til, at man henter inspiration i den nyligt formulerede engelske lovgivning på området.
- b. Udvidelse af begrebet i forhold til Rapporten:
 - i. Udover de i Rapporten medtagne forslag, og i øvrigt også den engelske lovgivnings begrebsdefinition af uafhængig, bør der i definitionen og beskyttelsen af uafhængighedsbegrebet tilføjes, at uafhængige rådgivere ikke kan have sammenfaldende ejerskabsforhold med udbydere af finansielle produkter. Sikres det ikke kan man risikere, at udbyderne af finansielle produkter starter "selvstændige" rådgivere/rådgivningscentre, og som sådan lever op til kravene for uafhængighed, men gennem sammenfaldende ejerskabsforhold vil der alligevel være interessekonflikter, som vil skabe begrebsforvirring for forbrugeren og i sidste ende sænke forbrugerbeskyttelsen.

3. Opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning

- a. På dette punkt er vi uenige i rapportens konklusioner og mener i forlængelse heraf, at rapporten har udeladt en række vægtige argumenter for en modsatrettet konklusion.
- b. Det er vores holdning, at en opsplitning i høj grad vil styrke forbrugerbeskyttelsen og forbedre forbrugeren situation væsentligt.
- c. Vi mener konkret, at en opsplitning og mulighed for at vælge en uafhængig rådgiver vil medføre følgende:
 - i. Synliggørelse af prisen på rådgivningen til glæde for forbrugeren
 - ii. Faldende priser på rådgivningen i sig selv som en konsekvens af den større synliggørelse af priserne på denne.
 - iii. Faldende priser på realkreditlånene som en konsekvens af en reel pris-konkurrence udbyderne imellem.

- iv. Bedre rådgivning og derigennem forbrugerbeskyttelse qua det forhold, at kvaliteten på rådgivningen i sig selv bliver et konkurrence parameter.
- v. Bedre rådgivning og derigennem forbrugerbeskyttelse qua det forhold, at den uafhængige rådgiver ikke har interessekonflikter i rådgivning af forbrugeren.

4. Lige og fair konkurrence vilkår

- a. Såfremt de uafhængige rådgiver skal leve op til samme krav som bankerne, når det kommer til rådgivning, ser vi det som rimeligt og i forbrugernes interesse, at de uafhængige rådgivere sidestilles, når det kommer til de vilkår, som de skal konkurrere med pengeinstitutterne på.
- b. Vi mener, at det er konkurrenceforvridende, når forbrugeren igennem benyttelse af rentefradragsmuligheden reelt opnår en skattebetalt rabat på rådgivning modtaget i pengeinstituttet, igennem det fradrag af renten og bidragssatsen som kunden kan benytte sig af. Modtager forbrugeren rådgivning hos en uafhængig rådgiver, er der ikke samme fradragsmulighed, hvilket i praksis forvrider konkurrencen til fordel for pengeinstitutterne.
- c. Ønsker man at styrke den uafhængige rådgivning, foreslår vi derfor at de uafhængige rådgivere sidestilles og på samme måde kan tilbyde forbrugerne fradrag svarende til rentefradraget for deres rådgivningshonorar.

I det følgende vil vi uddybe og argumentere for ovenstående i detaljer

2.0. Certificering og forsikringskrav

Rapporten opstiller følgende tre krav for at kunne opnå tilladelse:

- Egnetheds-/hæderlighedskrav
- Forsikringskrav
- Kompetencekrav

Vi er i det store hele enige i Rapportens konklusioner på dette område, om end vi, baseret på vores erfaring på området, har et par konkrete forslag, som vi mener bør medtages i en fremtidig lovgivning

2.1. Egnetheds-/hæderlighedskravet

Egnetheds-/hæderlighedskravet bør følge tilsvarende krav, som eksempelvis gælder for at opnå tilladelse som investeringsrådgiver.

2.2. Forsikringskravet

Vi bakker op om ideen omkring krav af forsikring for uafhængige økonomiske rådgiver. Det er dog vigtigt at få formuleret forsikringskravet på en måde, der både beskytter forbrugeren med en passende dækningssum, og samtidig gør det muligt for den uafhængige økonomiske rådgiver at drive en profitabel forretning. Dette vurderer vi gøres bedst ved at gøre kravet til dækningssummen afhængigt af to faktorer; nemlig omsætning og antal medarbejdere, hvilket vi vil begrunde i det følgende.

Hvis man pålægger de uafhængige for hårde forsikringskrav og ikke differentierer i forhold til fx omsætning og antal rådgivere, vil man hæmme væksten for branchen betragteligt qua meget høje forsikringsomkostninger. Dette har man bl.a. set i branchen for uafhængige investere-

ringsrådgivere, hvor forsikringsomkostningerne og prisen for den lovpligtige overvågning fra Finanstilsynet er på et niveau, der gør det svært for mindre virksomheder at drive profitabel virksomhed. Der differentieres i bekendtgørelsen for investeringsrådgivere ikke på omsætning og antal rådgivere. Dette, i samspil med det meget begrænsede antal udbydere af denne type forsikringer i Danmark⁴, sætter et naturligt højt bundniveau for prisen, hvilket især rammer de mindre virksomheder i branchen.

Ønsker man at styrke den uafhængige rådgivning, er det derfor vigtigt at muliggøre en differentiering på dækningssummen baseret på antal rådgivere og samlet omsætning for virksomheden.

Når det er vigtigt at have både antal rådgivere og omsætning med som variable i udregningen af den krævede dækningssum (og deraf afledte præmiesum), er det for at modvirke det problem, som man bl.a. oplever i udstedelsen af professionelle rådgivningsansvarsforsikringer for ejendomsmæglere, hvor dækningssummen er baseret på omsætningen alene. Dette har i praksis medført, at nogle ejendomsmæglere har én medarbejder med en rådgivningsansvarsforsikring, som så er underskriver på vegne af de andre rådgivende medarbejdere i virksomheden. Én medarbejder ender dermed i praksis med at omsætte for et urealistisk beløb, da han "dækker" kollegaernes rådgivningsansvar. Dette gøres for at holde præmieomkostningerne nede men sænker forbrugerbeskyttelsen, da ejendomsmæglerne, og dermed i praksis forbrugeren, ikke er dækket, hvis der fx opstår et stort antal sager som en naturlig konsekvens af den store omsætning i virksomheden.

For sammenlignelige brancher er den krævede dækningssum, opgørelsesmetode samt vurderede gns. priser som følger:

- Statsautoriserede ejendomsmæglere:
 - Minimumskrav til dækningssum pr. år: 2,0 mio. kroner pr. dækket medarbejder⁵
 - Estimeret pris pr. medarbejder, ved 1-10 medarbejdere: 10.000 kroner/året⁶
- Statsautoriserede og registrerede revisorer:
 - Minimumskrav til dækningssum pr. år: 2,0 mio. kroner pr. dækket medarbejder⁷
 - Estimeret pris pr. medarbejder, ved 1-10 medarbejdere: 10.000 kroner/året⁸
- Investeringsrådgivere godkendt af Finanstilsynet:
 - Minimumskrav til dækningssum pr. år.: 12 mio. kroner
 - Prisen er uafhængig af antal rådgivere, men er pt. ca. 30.000 kroner om året pr police

Den meget høje præmie for den professionelle rådgivningsansvarsforsikring for investeringsrådgivere er primært afledt af det meget høje krav til dækningssum. Dækningssums kravet er

⁴ Denne type forsikrings udbydere i Danmark så vidt vides kun af to udbydere (Chubb Insurance Company og CNA forsikring)

⁵ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=27494>, §8, stk. 2b

⁶ Den estimerede pris er vurderet på baggrund af samtale med forsikringsselskaberne, der dog ikke ønsker at dokumentere dette skriftligt af konkurrencehensyn

⁷ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=120469>, §8, stk. 3

⁸ Den estimerede pris er vurderet på baggrund af samtale med forsikringsselskaberne, der dog ikke ønsker at dokumentere dette skriftligt af konkurrencehensyn

ca. fem gange så højt som det, der stilles til statsautoriserede ejendomsmæglere og statsautoriserede samt registrerede revisorer. Hvis man stiller samme høje krav til dækningssummen for uafhængige økonomiske rådgivere, vil man lægge en betragtelig dæmper på muligheden for små uafhængige rådgivningsvirksomheders mulighed for at etablere sig, som det også er tilfældet for investeringsrådgiverne pt.

Vores forslag er derfor som følger:

- Dækningssumskravet for uafhængige økonomiske rådgivere lægges på linje med eller under dækningssumskravet til ejendomsmæglere og revisorer. Dette vil i praksis betyde et dækningssumskrav pr. år på maksimalt 2,0 mio. kroner pr. medarbejder
- Derudover vurderer vi det som hensigtsmæssigt, at man i lovgivningen giver forsikringsselskaberne mulighed for at udbyde forsikringer, som er differentieret i forhold til både medarbejder antal og omsætning.

Ovenstående forslag vil sikre, at man undgår det tidligere beskrevne problem med, at man kun har én person i virksomheden, som er dækket, selvom der i praksis ydes rådgivning af et større antal rådgivere. Forslaget vil i praksis sikre forbrugerbeskyttelsen, idet dækningssummen er afstemt med det estimerede behov og samtidigt kunne medvirke til styrkelsen af den uafhængige rådgiver, idet præmieomkostningerne ikke gør det uprofitabelt at starte/drive virksomhed.

I forlængelse af dette argument er det vores håb, at man ikke vil pålægge de uafhængige økonomiske rådgivere et årligt overvågningsgebyr, som der pt. betales af de af Finanstilsynet godkendte investeringsrådgivningsvirksomheder. Igen vil en sådan omkostningspålægning, hæmme væksten for den uafhængige rådgivning, i en situation hvor man ønsker det modsatte. Såfremt man alligevel mener at dette er aktuelt, foreslås det også at differentiere et sådant gebyr i forhold til antal medarbejdere og omsætning.

2.3. Kompetencekravet

Vi støtter at rådgiveren skal kunne leve op til et minimumskompetencekrav men det er afgørende at der bliver tale om et *kompetencekrav* og ikke et *uddannelseskrav*.

Kompetenceopfyldelsen kan være, men er ikke nødvendigvis, en bestemt uddannelse og bør således også kunne ske gennem relevant merit og/eller realkompetencevurderinger.

Eksempelvis bør det være muligt for en uddannet revisor eller anden økonomisk uddannet, at kunne vælge karriere som finansiel rådgiver. Det bør også være muligt for en ejendomsmægler at kunne nedsætte sig som eksempelvis boligøkonomisk rådgiver, eller en bankuddannet at starte som bankmægler.

Netop fordi branchen i sin natur, som alternativ til den traditionelle bankverden, vil kunne vokse ud fra en bred gruppe af rådgivere med relevante uddannelser og erhvervserfaringer, og netop dette vil kunne bidrage til en nyttig udvikling af helhedsorienterede rådgivere samt specialister indenfor tilladelsens område, vil det være i modstrid med forslaget intention om mere uvildig rådgivning, hvis der stilles krav om en specifik uddannelse.

Der vil heller ikke på nuværende tidspunkt være en branche der er stor eller organiseret nok til selv, at kunne udvikle og afvikle en eller flere brancheuddannelser. Det er kutyme at bran-

cher selv udvikler, gennemfører og kvalitetssikre uddannelser som eksempelvis forsikringsbranchens Forsikringsakademi, bankernes egne interne uddannelser samt Finansøkonom studiet som er udviklet til og med bankerne samt ejendomsmæglerbranchen.

Man kan overveje at opstille mål for løbende efteruddannelse, for at kunne opretholde en til-ladelse. Denne opgave er typisk også noget der varetages af brancherne selv i forhold til egne kvalitetsstandarder. Eksempelvis stiller Advokatsamfundet krav om efteruddannelse af advokater, ligeledes gør Dansk Ejendomsmæglerforening og Ejendomsforeningen Danmark overfor sine medlemmer der udøver erhverv som ejendomsadministratorer.

Uanset hvilke kompetencekrav der stilles, må det være en forudsætning at hvis der nedsættes udvalg el.lign. som får indflydelse på udformningen af kompetencekravene, vil det ske med deltagelse af brancherepræsentanter for de finansielle rådgivere.

3.0. Definition og beskyttelse af uafhængigheds begrebet

Normalt kan det ikke betale sig at gå over åen efter vand. Men i dette tilfælde vil det være op-lagt at gå over den engelske kanal efter inspiration og tage ved lære af den årelange proces som har været gennemført i Storbritannien, i et politisk resolut opgør med bankernes polari-sering af formidling og rådgivning om finansielle produkter⁹.

En af de vigtigste pointer i Storbritannien har været, at få tydeliggjort overfor forbrugerne, hvornår de modtager "independent" (uafhængig) rådgivning eller "restricted" (begræn-set/indskrænket) rådgivning. Fra den 31.12.2012 skal alle firmaer der yder rådgivning om investeringsprodukter til private investorer tydeligt kommunikere før rådgivningen påbe-gyndes, om rådgivningen er *uafhængig* eller *begrænset* og dermed hvilken partsinteresse de repræsenterer.

Forslaget der resulterede i "Rapport om mulighederne for at styrke uvildig rådgivning" tog netop udgangspunkt i behovet for mere uafhængighed i den finansielle rådgivning, og derfor opfordrer vi til, at begrebet behandles som et helt centralt punkt i den kommende lovgivning. Vi er enige i nærværende rapports konklusion om, at det ikke skal være et krav at den finan-sielle rådgiver er uafhængig. Men hvis rådgiveren ønsker at betegne sig selv som uafhængig, så må det kun ske efter nogle klare retningslinjer.

I Storbritannien defineres uafhængighed som rådgivning der er:

- baseret på en omfattende/vidtrækkende (comprehensive) og rimelig/afvejet (fair) analyse af det relevante marked; og
- er uafhængig (unbiased) og ikke begrænset (af produktudbydere el. lign.)

Vi er endvidere enige i Rapportens forslag om:

- at den uafhængige finansielle rådgiver ikke modtager provision eller på anden måde modtager økonomiske ydelser fra finansielle virksomheder, ligesom der i dag gælder et provisionsforbud for forsikringsmæglere

⁹ http://www.fsa.gov.uk/library/policy/final_guides/2012/fg1215

For at undgå omgåelse af provisionsforbuddet, bør det klart defineres at der ikke må eksisterer bestemmende indflydelse eller samejerskab mellem en finansiel virksomhed og en rådgiver der benævner sig som "uafhængig". Eksempelvis kan man forstille sig, at finansielle virksomheder vil oprette/investere i salgsselskaber el. lign. der vil lukrere på uafhængighedsbegrebet og via andel i overskud, særlige rabatter etc., vil kunne camouflere provisioner.

Vi foreslår at begrebet "uafhængig finansiel/økonomisk rådgiver" beskyttes og at ingen andre virksomheder end virksomheder der er godkendte som uafhængige finansielle rådgivere, må anvende udtrykket eller give forbrugerne indtryk af at de yder uafhængige råd, gennem anvendelse af udtryk eller beskrivelser der kan forveksles hermed.

Begreberne "uvildig" og "uafhængig" bruges i flæng. Vi vil foreslå at man fremover entydigt anvender begrebet "uafhængig".

Jf. nudansk ordbog beskrives uafhængig som: *ikke bundet eller begrænset i sin handlen, ikke påvirket af andres mening eller økonomiske og politiske interesser*. Dansk Sprognævn har bekræftet at "uafhængig" er det mest dækkende ord for den rolle som økonomiske rådgivere, der står udenfor bankerne eller anden indflydelse, indtager overfor sine kunder.

Dansk lovgivning skal også kunne kommunikerer indenfor EU og internationalt. I England, Europa og USA bruges udtrykket "independent financial advisor" om en rådgiver der ikke er bundet til bestemte banker/produkter. Den korrekte oversættelse af "independent" er uafhængig.

4.0. Opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning

Som udgangspunkt er vi uenige i "Rapporten om muligheden for at styrke uvildig rådgivning" konklusioner på dette punkt. Rapporten konkluderer på baggrund af input fra Bankernes og realkreditinstitutternes interesseorganisationer, at en opsplitning af gebyrer vil kunne medføre en sænkelse af forbrugerbeskyttelsen. Vi er uenige i dette, og mener at forudsætningerne som konklusionerne er bygget på, og leveret af de ovenfor nævnte interesseorganisationer er misvisende. Derudover er en række argumenter for en opsplitning udeladt.

Udover en direkte styrkelse af forbrugerbeskyttelsen, som en konsekvens af en opsplitning, mener vi at en sådan opsplitning vil styrke de uafhængige rådgiveres mulighed for at bryde pengeinstitutternes de facto rådgivningsmonopol på dette område.

Sammenfattende mener vi at en opsplitning af gebyrerne vil skabe større gennemsigtighed og bedre samt billigere rådgivning for forbrugerne. Såfremt man ønsker at højne forbrugerbeskyttelsen er en opdeling af rådgivning og låntagning altså et naturligt skridt at tage. Vi vil i det følgende opridse den nuværende situation som møder forbrugeren i rådgivningen omkring realkreditlån. Derefter vil vi kommentere på og give vores vinkel på de i Rapporten medtagne argumenter for ikke at opsplitte gebyrerne. Sidst men ikke mindst mener vi at en række vægtige argumenter der underbygger behovet for en synliggørelse og opsplitning af disse gebyrer er udeladt. Vi vil undervejs opridse disse argumenter og sandsynliggøre hvorfor hensyntagen til disse vil højne forbrugersikkerheden markant.

4.1. Den nuværende situation og pris for rådgivningen

Prisen på rådgivningsdelen opgives som udgangspunkt ikke af bankerne eller realkreditinstitutterne, men indregnes som en del af det gebyr (bidragssatsen) som forbrugeren betaler over lånets samlede løbetid. Som det er i dag er det altså ikke muligt for forbrugeren at få oplyst hvad han betaler for denne rådgivning, i pengeinstitutterne. Det kan dog oplyses at bidragssatserne på realkreditlån for forbrugere, i øjeblikket er på mellem 0,5% og 1,95% og de sidste par år har været voldsomt stigende, til skade for forbrugere.

Det fremgår ikke af "Rapport om mulighederne for at styrke uvildig rådgivning" eller bilagene til denne rapport hvor stor en del af bidragssatsen der ifølge pengeinstitutterne går til betaling af selve rådgivningen. Det har dog fremgået af konkurrencestyrelsens gennemgang af sammenlægningen af Nykredit og Totalkredit, at bankerne modtager en porteføljeprovision af den til enhver tid restgæld af lånet på 0,15%¹⁰. Eftersom rådgivningskravene i mellemtiden er forøget med MIFID reglerne ("God skik") og penge institutternes ressourceforbrug til rådgivning dermed er steget, er det ikke urimeligt at anslå, at den nuværende sats er vokset til skønsmæssigt 0,20% eller mere. Dette underbygges også af de generelt stigende bidragssatser. Det er desværre ikke muligt at kontrollere dette eller få det verificeret, i det bankerne/realkredit institutterne ikke ønsker at opgive dette.

Udover sagsbehandlingsgebyrer mv. modtager bankerne altså som formidlere af realkreditlånet altså ca. 60.000 kroner, for at have formidlet et 2,0 mio kroners lån såfremt lånet løber over 30 år og den del af bidragssatsen de modtager forudsættes at være 0,20%. Den samlede bidragssats betaling på samme lån, med en samlet bidragssats på 0,6% beløber sig til ca. 200.000 kroner over lånets samlede løbetid. Dertil kommer sagsbehandlingsgebyrer på mellem 8.500 – 16.500 kroner¹¹ ved låneoprettelsen, samt omkostninger i forbindelse med evt. senere omlægninger, indløsninger mv.

Prisen for uafhængig rådgivning ligger på mellem 700-2.000 kroner/timen. Et rådgivningsforløb omkring boligkøb, kan erfaringsmæssigt gennemføres på 6 timer. En større gennemsigthed og anskueliggørelse af hvad forbrugeren betaler for rådgivningen i pengeinstituttet vil tjene forbrugernes interesse og gøre det muligt at sammenligne priser på tværs af rådgivere, hvorvidt de er uafhængige eller ej.

Som det er i dag er der ingen konkurrence på rådgivningselementet, men udelukkende på kreditvilligheden og produktudvalget hos det enkelte pengeinstitut. Ydermere er konkurrencen på lånets samlede pris (bidragssatsen og gebyrer mv.) yderst begrænset da de enkelte pengeinstitutterne udelukkende henviser til egne produkter, og forbrugeren ikke modtager konkurrerende tilbud, fra andre pengeinstitutter, jo mindre de selv opsøger dette, eller benytter en uafhængig rådgivning.

Problemet med manglende priskonkurrence beskrives I Konkurrencestyrelsens gennemgang

¹⁰ Konkurrencestyrelsen, "Fusionen mellem Nykredit og Totalkredit", s. 106. Oktober 2003. <http://www.statensnet.dk/pligtarkiv/fremvis.pl?vaerkid=23086&reprid=0&filid=145&iarkiv=1>

¹¹ Se bilag 1

af konkurrencesituationen i forbindelse med sammenlægningen af Totalkredit og Nykredit¹²:

“Prisen er den vigtigste parameter på et konkurrenceudsat marked. Prisens rolle som afgørende konkurrencefaktor er dog væsentligt begrænset på realkreditmarkedet”.

Gennemgangen forsætter:

“Størrelsen af bidraget er den reelle pris for et realkreditlån. Som anført er bidraget kun en mindre post i låntagernes budget og fremstår ved terminsbetalingen derfor nærmest som ubetydeligt for forbrugeren sammenholdt med størrelsen af de renter og afdrag, som samtidig skal betales. Bidragssatserne er dog knyttet til en ydelse med en ganske lang løbetid - typisk op til 30 år - hvorfor den samlede størrelse af bidraget alligevel bliver anseelig. I praksis anvendes størrelsen af bidragssatser dog ikke som konkurrenceparameter mellem realkreditinstitutterne indbyrdes.

Reelt set er der altså reelt set hverken priskonkurrence på rådgivningen eller den overordnede bidragssats pengeinstitutterne imellem. Hvordan en opretholdelse af denne manglende priskonkurrence vil gavne forbrugerne, er svært at gennemskue.

Ydermere er kompleksiteten for forbrugeren steget voldsomt som en konsekvens af de mange nye produkter som pengeinstitutterne har udviklet siden de variabelt forrentede lån blev indført i midten af halvfemserne. Derudover mødes forbrugeren af forskellige vilkår og prisstrukturer, i forskellige realkreditselskaber.

Det er dermed i praksis blevet uoverskueligt for menigmand at sammenligne vilkår og lånetilbud fra pengeinstitutterne.

Helt overordnet ser vi altså et væsentligt behov for en øget konkurrence på markedet for realkreditlån og mere konkret den rådgivning kunden modtager i forbindelse med låneoptagelsen.

4.2. Kommentarer til Rapportens konklusioner vedrørende opsplnitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning

4.2.1. Fare for fravalg af rådgivning

Når det kommer til forbrugernes mulighed for at fravælge sig rådgivning i pengeinstituttet, er det allerede i dag sådan at forbrugeren kan fravælge rådgivningen fra pengeinstituttet og få denne hos en uafhængig rådgiver (Se bilag 2). Dette vil derfor uden problemer kunne implementeres i en fremtidig lovgivning, og kræver i dag ikke andet fra pengeinstitutterne end en underskrift fra forbrugeren på at der modtaget anden rådgivning. Om kontrollen af hvorvidt forbrugeren har modtaget anden rådgivning end pengeinstituttets skal skærpes i forhold til nuværende praksis, vil vi lade stå åbent.

Rapporten konkluderer at der vil være en fare for at forbrugeren fravælger rådgivning i pengeinstituttet såfremt dette bliver muligt. Rapporten og den nuværende mulige praksis giver selv svaret på det potentielle problem. Idet det anføres at man kan indføre en pligt for penge og realkreditinstitutterne til at kontrollere om kunden har modtaget rådgivning hos en uaf-

¹² Konkurrencestyrelsen, "Fusionen mellem Nykredit og Totalkredit", s. 116. Oktober 2003. http://www.statensnet.dk/pligtarkiv/fremvis.pl?vaerkid=23086&reprid=0&filid=55&iarkiv=1#P2735_228545

hængig rådgiver. Det må her forudsættes at den uafhængige rådgiver er godkendt i forhold til det kommende lovforslag, og dermed som minimum skal leve op til de krav som stilles i den nye lovgivning. Rapporten konklusion omkring at en opsplittning kan lede til en sænkelse af forbrugerbeskyttelsen, mener vi derfor ikke er velunderbygget.

Derimod er det vores klare overbevisning, at sikrer man i den nye lovgivning det faglige niveau for de uafhængige økonomiske rådgivere og et krav om rådgivningsansvarsforsikringer, vil forbrugernes mulighed for at vælge den uafhængige rådgivning, styrke forbrugerbeskyttelsen. Det vil være en konsekvens af at rådgiveren nu kun repræsenterer forbrugers interesser, og man dermed undgår de interessekonflikter der ligger implicit i den rådgivning pengeinstitutterne pt. udbyder.

Rapportens andet argument mod en opsplittning, er det dobbeltarbejde der jf. Rapporten vil opstå som konsekvens af en opsplittning. Dette oplever vi som uafhængige rådgiver som et meget begrænset problem pt. I de sager hvor den uafhængige rådgiver bistår forbrugeren forbereder denne som det er nu forbrugers sag, så den er klar til kreditindstilling, og data kan indtastes i pengeinstitutternes kreditvurderingssystem. Penge instituttets primære opgave er dermed udelukkende at kreditvurdere, og tilbyde en pris på produktet til forbrugeren.

Som det er i dag, er det i de fleste pengeinstitutter sjældent den bankrådgiver som foretager rådgivningen, som også foretager kreditvurderingen. Der foregår derfor allerede et dobbeltarbejde som ikke vil blive større i det man opsplitter rådgivning og kreditvurderingen. Skulle det alligevel være tilfældet at en opsplittning skaber merarbejde, mener vi at meromkostning for dette, er ubetydelig i forhold til den besparelse forbrugeren vil opnå som følge af den større konkurrence, som en øget gennemsigtighed og åbning af rådgivningsmarkedet vil medføre. Selv en meget lille nedbringelse af bidragssatsen som konsekvens af øget konkurrence, vil dække udgiften til evt. merarbejde.

4.2.3. Tab af "stordriftsfordele" leder til lavere forbrugerbeskyttelse

Det sidste argument som Rapporten fremfører, er det i forbifarten nævnte "Stordriftsfordele" som eftersigende skulle gå tabt, såfremt man opsplitter gebyret for henholdsvis rådgivning og låntagning. Det specificeres ikke nærmere hvordan manglen på "Stordriftsfordele" sænker forbrugerbeskyttelsen. I mangel af forklaring vælger vi at tolke argumentet på den måde, at et evt. tab af stordriftsfordele i pengeinstitutternes rådgivning vil lede til højere priser på rådgivningen af forbrugere. Vi mener at evt. "stordriftsfordele" pengeinstitutterne måtte have i rådgivningen af forbrugere, kun kan være til deres egen fordel. Idet det jo vil gøre pengeinstitutterne i stand til at tilbyde forbrugere lavere priser og stille dem bedre i konkurrencen med de uafhængige rådgivere, mener vi ikke at dette kan bruges som et argument i forhold til en sænket forbrugerbeskyttelse.

4.3. Hvordan en opsplittning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning vil lede til øget konkurrence, lavere priser og forøget forbrugerbeskyttelse

Følgende er vores vurdering af, hvorfor vi mener en opdeling af gebyrer for rådgivning hhv. låntagning vil lede til en styrkelse og ikke en sænkning af forbrugerbeskyttelsen. Dette er i strid med Rapportens konklusioner.

4.3.1. Forbedring af rådgivningen

Det er vores påstand at såfremt man igennem en ny lovgivning og certificeringskrav sikrer den faglige kvalitet i den uafhængige rådgivning, vil rådgivning fra disse sandsynligvis være bedre end den rådgivning der ydes i pengeinstitutterne pt. Denne højere kvalitet vil være af-

født af to ting. Først og fremmest, vil uafhængigheden sikre at den uafhængige rådgiver eller dennes virksomhed ikke på nogen måde påvirkes af interessekonflikter imellem sin egen og kundens interesser. Sekundært vil selve rådgivningen være den uafhængige rådgivers eksistensberettigelse, og leveres der ikke en ydelse til forbrugeren som denne finder tilfredsstillende, vil den uafhængige rådgiver, med tiden blive udkonkurreret af dygtigere konkurrenter. Som det er i dag, er kvaliteten af den rådgivning der modtages af forbrugeren ikke i særlig høj grad et parameter i forbrugeren valg af pengeinstitut, idet denne af forbrugeren opfattes som gratis. Forbrugeren stiller derfor ikke krav til kvaliteten af denne på samme måde som man vil gøre til en direkte betalt rådgiver. Kvaliteten af den rådgivning som pengeinstitutterne tilbyder er derfor ikke et konkurrenceparameter pt.

Ikke bare i forbindelse med den ydede rådgivning i forbindelse med låneoptagelse, men også ved senere evt. låneomlægninger vil der kunne opstå interessekonflikter i rådgivningen, til skade for forbrugeren. Eftersom pengeinstitutterne selv ejer en betydelig del af de udstedte realkreditobligationer i markedet, og samtidigt skal rådgive forbrugeren om det optimale tidspunkt at omlægge deres lån på (og derigennem, enten opnå en rentebesparelse eller en kursgevinst) vil de igen stå overfor interessekonflikter, i forhold til om de rådgiver ud for det økonomisk optimale for dem selv som pengeinstitut eller ud fra hvad der er optimalt for forbrugeren. Pengeinstitutterne skal altså hvis de skal rådgive forbrugeren loyalt, i praksis rådgive dem til at omlægge lånene på det tidspunkt, hvor de som ejeren af realkreditobligationen selv taber mest på det. Godt nok modtager de et gebyr fra forbrugeren i forbindelse med omlægningen og tjener derudover på handelsomkostninger, kursskæring, kurssikring mv.. Men interessekonflikten er stadigvæk tilstede og vil så længe denne er der, skabe risiko for at forbrugeren interesser ikke håndhæves bedst muligt. Såfremt en ny lovgivning, sikrer muligheden for at de uafhængige rådgivere kan konkurrere på lige vilkår også på dette område, vurderer vi at forbrugeren vilkår også i forhold til dette vil kunne forbedres.

4.3.2. Manglende konkurrence og større kompleksitet i udbuddet af finansielle produkter sænker forbrugerbeskyttelsen, og styrker behovet for uafhængig rådgivning

Vi mener at den manglende prisgennemsuelig på prisen for rådgivning i pengeinstitutterne hæmmer konkurrencen, og muliggør en kunstig høj prisdannelse på rådgivningsdelen i forbindelse med låneoptagelsen. Men endnu vigtigere, og til potentiel større skade for forbrugeren, fører den nuværende rådgivningsmodel, hvor pengeinstitutterne yder langt størstedelen af den rådgivning der gives i forbindelse med boligfinansiering. Det leder til manglende konkurrence på prisen for realkredit generelt, og er ikke isoleret til den del af bidragssatsen, der skal dække rådgivningshonoraret.

Så længe rådgiveren i pengeinstituttet ikke giver kunden mulighed for at vurdere konkurrerende udbyderes priser og produkter, begrænses konkurrencen, da det er de færreste kunder der i praksis indhenter tilbud fra konkurrence pengeinstitutter i forbindelse med optagelse af et realkreditlån. For de forbrugere der rent faktisk indhenter konkurrerende tilbud fra pengeinstitutterne, er produktudbuddet og priserne på disse svære at gennemskue og dermed svære at sammenligne på tværs af selskaberne.

Dette forhold er blevet kraftigt forstærket de sidste ca. 10 år med indførelsen af variable lån, afdragsfrihed, tolagsbelåning, SDO/SDRO, T-lån, rentemax lån samt stigende kursskæringspriser og bidragssatser. En reel sammenligning af de konkurrerende tilbud, kræver derfor en fagekspertise, som man ikke kan forvente af den almindelige forbruger. Samtidig kan man ikke som forbruger forvente at pengeinstitutterne guider/rådgiver en i denne sammenhæng, da de ikke nødvendigvis er velbevandrede i konkurrenternes produkter, eller har en egenin-

teresse i dette. Pengeinstitutternes forretningsmodel bygger ikke på at rådgive, men derimod på salg af finansielle produkter. Rådgivningen er derfor primært en salgskanal til promovring af egne produkter. En anbefaling af konkurrentens produkt, vil derfor automatisk føre til et tab for pengeinstituttet, da de ikke får dækket deres rådgivningshonorar på anden vis.

En opdeling af gebyret for rådgivning hhv. låntagning, vil altså udover en øget konkurrence på prisen for rådgivning, også kunne lede til en større konkurrence på den overordnede pris for realkreditlån, til glæde for forbrugerne. I det de uafhængige rådgivere har valgfrihed til at vælge og anbefale blandt alle udbydere af realkreditlån, og i sidste ende lede til det optimale produktvalg for den enkelte forbruger, vil det skabe større konkurrence og som konsekvens af dette lavere priser. En opsplnitning af gebyrerne vil derudover også ligge i forlængelse af det politiske ønske og i sidste ende gennemtrumfning af større gennemsigtighed på priserne man har set på pensionsmarkedet. Erfaringen fra pensionsmarkedet er at man ikke kan afvente branchens egne initiativer, hvis en løsning skal findes inden for en overskuelig årrække. En politisk løsning vil derfor være i forbrugernes interesse.

5.0. Lige og fair konkurrence vilkår

Som det er i dag, kan den uafhængige rådgivers kunder ikke skattemæssigt fratække nogen dele af rådgivningshonoraret. I modsætning til dette står den rådgivning forbrugeren modtager i pengeinstituttet hvor forbrugeren, qua det forhold at rådgivningen betales over bidrags-satsen, opnår en skatterabat svarende til rentefradraget. Dette vil sige at pengeinstitutterne kan tilbyde deres kunder en "skatterabat" som de uafhængige rådgivere ikke har mulighed for at tilbyde sine kunder. Dette er i sin natur konkurrenceforvridende og ønsker vi ændret, så de uafhængige rådgiveres kunder opnår samme mulighed. En forsættelse af den nuværende praksis, vil ikke styrke, men svække udviklingen af den uafhængige rådgivning, idet de uafhængige rådvire vil skulle konkurrere mod pengeinstitutterne på ulige og unfair vilkår

6.0. Konklusion

Vi ser en kommende lovgivning på området for uafhængig rådgivning, som en god mulighed for at styrke forbrugerbeskyttelsen. Dels som en konsekvens af krav til faglighed, forsikringsdækninger og klagemuligheder på markedet for uafhængige økonomiske rådgivere. Men i ligeså høj grad som en konsekvens af muligheden for at åbne rådgivningsmarkedet på boliglån, og sikre en øget gennemsikuelighed og priskonkurrence på rådgivning og realkreditlån generelt, som en konsekvens af en ny lovgivning.

Når det kommer til certificerings og forsikringskrav, er vi enige i behovet for sådanne, og bakker op om et forslag der sidestiller de krav der stilles den uafhængige rådgiver med krav der stilles til bankrådgivere der rådgiver på samme område. I forhold til forsikringskrav og et evt. tilknyttet krav om dækningssum, vil vi opfordre til at man ser på de krav der stilles til revisorer og ejendomsrådgivere, og evt. forbedrer på disse så man gør dækningssums kravet (og den afledte præmiesum) afhængig af både omsætning og antallet af rådgivende medarbejdere. Dette vil sikre den nødvendige forbrugerbeskyttelse, og samtidig sikre at det vil være realistisk for mindre udbydere af uafhængig rådgivning at etablere sig.

Vi mener at det vil være formålstjenesteligt at benytte udtrykket "uafhængig" i stedet for "uvildig" i beskrivelsen af de rådgivere, som er løsrevet fra andre finansielle interesser end

forbrugerens. Derudover mener vi i forhold til en beskyttelse af uafhængighedsbegrebet at det vil være hensigtsmæssigt at definere uafhængighed relativt begrænset, hvis man ønsker at sikre at forbrugeren virkelig møder en reelt uafhængig rådgiver, når rådgiveren markedsfører sig som sådan. Her opfordrer vi til at man skæver til den nyligt formulerede engelske lovgivning på området, og har: "Lov om forsikringsformidling" i mente i formulering af lovgivningen på dette område. Ydermere ser vi et behov for at man beskytter uafhængighedsbegrebet, så rådgivere som på nogen måde er samejet af udbydere af finansielle produkter, fratages muligheden for at benytte udtrykket "uafhængig" i sin markedsføring eller kontakt med kunden, og derudover tydeligt skal angive en evt. relation til en udbyder af finansielle produkter.

Såfremt man ønsker at styrke forbrugernes stilling er der dog ikke kun behov for en øget regulering af de uafhængige rådgivning, men en generel åbning af markedet for finansiell rådgivning. I et kommende lovgivning på området vil en opdeling af rådgivning hhv. lånesags gebyr derfor være essentielt. Åbner man ikke op for dette marked gennem en opsplitning af gebyrerne, vil langt størstedelen af forbrugerne situation ikke forbedres, idet pengeinstitutterne de-facto monopol på rådgivning, vil blive fastholdt. En opsplitning i gebyrer for rådgivning hhv. låntagning, vil kunne styrke de uafhængige rådgivere som branche, i det dette vil give mulighed for at der kan konkurreres på lige og fair vilkår med pengeinstitutternes. Men endnu vigtigere, vil en opdeling, og den deraf afledte større gennemsigtighed i den pris forbrugerne betaler for rådgivningen i pengeinstitutterne, kunne genindføre pris som et konkurrenceparameter hos udbyderne af finansielle produkter. Ikke bare på rådgivningen i forbindelse med optagelsen af realkreditlån, men også på bidragssatserne generelt. Ønsker man fra politisk side, at højne forbrugerbeskyttelsen og sikre en sund konkurrence på markedet for rådgivning og realkreditlån generelt, vil en sådan opsplitning altså være et vigtigt skridt i den rigtige retning og den markedsøkonomiske bedste måde at løse den manglende konkurrencesituation på realkreditmarkedet.

I forlængelse af et ønsket om fair og lige konkurrencevilkår, ser vi det som essentielt at de kunder som benytter sig af en uafhængig økonomisk rådgiver, opnår de samme skattemæssige fordele som den forbruger, som benytter sig af rådgivningen i pengeinstitutterne. Alt andet vil være konkurrenceforvridende og en alvorlig begrænsning i udviklingen af sund og konkurrencedygtig uafhængig rådgivningsbranche

En kommende lovgivning om uvildig rådgivning i finansielle sager vil være et skridt til at styrke forbrugerbeskyttelsen, øge konkurrencen og regulere markedet for økonomisk rådgivning. Loven vil kunne klargøre kravene til egnethed og hæderlighed, forsikring og kompetencer hos de enkelte rådgivere. Sammenslutningen af uafhængige økonomiske rådgivere hilser en kommende lov velkommen under forudsætning af at den skaber reelle og lige konkurrenceforhold på markedet for økonomisk rådgivning og bryder med den delvise monopolstilling på området, som de traditionelle finansielle institutioner i dag har.

Bilag 1. Omkostninger ved låneoptagelse.

Nedenstående omkostninger beregnes typisk ved låneoptagelse, uanset institut. De benævnes med forskellige termer og kan variere en smule mellem institutterne eller i de enkelte banker som formidler lånene for institutterne.

Eksempel – optagelse af lån kr. 2.000.000,- (privat).

Optagelsesgebyr:	1 – 4.000,-
Sags ekspedition:	2 – 7.000,-
Fastkursaftale:	500,-
<u>Kurtage + kursskæring:</u>	<u>0,25% (0,15% + 0,10%) af kursværdi</u>
I alt:	ca. 8.500 til 16.500,-

Herefter løbende bidrag som p.t. beregnes med ca. 0,6 til 1,0% af lånets restgæld (80 pct. belåning).

For erhverv, herunder også andelsboligforeninger, er omkostningerne ved låneoptagelse typisk:

Eksempel – optagelse af lån kr. 5.000.000,- (erhverv)

Optagelsesgebyr:	5 - 7.500,-
Sags ekspedition:	5 - 7.500,-
Stiftelsesprovision:	1% af hovedstolen (dog. min. 10.000,-)
<u>Kurtage + kursskæring:</u>	<u>0,25% af kursværdien</u>
I alt:	ca. 22.500 til 77.500,-

Herefter løbende bidrag som varierer meget afhængigt af ejendomstype, erhverv, bonitet, belåningsværdi etc. og fastsættes oftest individuelt. Bidragssatserne varierer fra ca. 0,5 til 2% af lånets restgæld.

Bilag 2. Dokumentation for pengeinstitutternes overdragelse af rådgivningsansvaret til uafhængige økonomiske rådgivere i forbindelse med rådgivning omkring boligfinansiering

Eksemplar til kunden**Detaljer om de lån mv., aftalen omhandler**

Her er de forskellige lån mv., som aftalen omhandler, beskrevet nærmere.

Nye lån, der udbetales

Lån hos Realkredit Danmark udbetales først, når alle forbehold i lånetilbuddet fra den 23.10.2012 er opfyldt, eller der er stillet garanti for, at forbeholdene opfyldes.

Låntype	Hovedstol	Valuta	Rente	Løbetid	Antal terminer	Afdragsform
Obligationslån	3.628.000	DKK	3,00	20,00	12	Annuitet

Vi har indgået en fastkursaftale (markedsordre), der gennemføres den 05.11.2012 (udbetalingsdag) til kurs 99,091. Vi har også fået udleveret dokumentet Specifikation af fastkursaftale (markedsordre). Pantebrevet skal senest 5 bankdage før udbetalingsdagen være tinglyst og kun have retsanmærkninger og bemærkninger, som Realkredit Danmark kan acceptere. I modsat fald bliver lånet udbetalt på en garanti for tinglyst pantebrev uden anmærkninger.

Nuværende lån mv., der skal indfris

Lån indfris samtidig med udbetalingen af det nye lån.

Långiver	Låntype	Hovedstol	Valuta	Rente	Indfris pr.	Kontrolkode
Realkredit Danmark A/S	Obligationslån	3.856.000	DKK	4,00	-	

Lånet opsiges den 31.10.2012 til indfrielse senest den 28.12.2012. Opsigelsen er bindende, medmindre Realkredit Danmark senest den 31.10.2012 kl. 16.00 har fået besked om, at lånet ikke skal opsiges.

Særlige forhold

✕ Rådgivning i forbindelse med valg af låntype, afdragsprofil og løbetid er foretaget af Realråd. Når lånet bliver udbetalt, afregnes kroner til Realråd i henhold til 'Fuldmagt/Transport v/udbetaling af lån i Realkredit Danmark'.